

Bácsmegeyei Függetlenség

A BÁCSDROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. **Taaitók részére:** Egész évre 8 kor., félévre 4 korona. Egyes szám ára 10 fillér.

A lap tulajdonos „Bácsmegeyei Függetlenségi és 48-as Part” megbízásából:
FALCIONE LAJOS.

Felelős szerkesztő:
PINTER GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz.
Közlemények és előfizetések ide küldendők.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Elvégeztetett.

Kedden délután viharszárnyakon száguldott végig a városban a meglepő hír, hogy a Kuria — minden várakozás ellenére — elutasította a petíciót, s nemcsak meghagyta Konyovits Dávidot a képviselői székben, hanem még a kérvényezőket kötelezte 32 ezer korona perköltség megfizetésére.

Talán mondanunk is fölösleges, hogy a mungó berkekben kimondhatatlan megkönnyebbüléssel és szilaj örömmel fogadták a hírt, mint ahogy a siralomházban ülő bűnös eszeveszeten fölujjong, mikor a kivégzés órájában a kegyelmet hozza meg számára a vágató paripán érkező futár. A mi táborunkon pedig az az elámulás vett erőt, amelyet a kirabolt ember érezhet, mikor a bűnös helyett őtet ítélik akasztófára.

Őszintén megvalljuk, hogy egészen váratlanul ért bennünket ez az eset, mert nem mertük — és egyenesen abszurd gondolatnak tartottuk — volna egy pillanatra is föltételezni, hogy a pártatlanság és hozzáférhetetlenség magas piedesztálján álló legfőbb bíróság még olyan választást is, amilyen a zombori volt, érvényben hagyhat. Mindazonáltal fegyelmezett érzéssel, higgadtan fogadtuk a fölháborodást provokáló hírt; mert nyomban eszünkbe jutott a bölcs mondás: „Nil admirari.” („Semmin sem kell csodálkozni.”) Amit vezérelvül kénytelen elfogadni minden magyar ember, akit balsorsa arra kárhóztat, hogy ennek az országnak közéletében részt vegyen.

Eszünkbe jutott, hogy csodálkozni annál kevésbbé szabad, mert precedens eset, kiáltó példa volt már elég. Hiszen a Kuria még egyetlen egy választást sem semmisített meg, s minden megtámadott mandátumot bírólag rehabilitált, noha világszerte ismert tény, hogy a föld kerekiségén még sehol és soha nem volt olyan korrupt választási tatárjárás, mint amilyent a mostani kormány és az ő pribékháda rendezett nálunk tavaly. S ennek az abnormitásnak a legfőbb oka bizonyára az, hogy a választások fölötti kuriai bíraskodásról szóló törvény nemhogy arkániumot ké-

pezne a választási visszaélések ellen, hanem inkább *salvus conductus* biztosít azoknak.

Eszünkbe jutott, hogy immár több mint négyszáz esztendő óta nem ok nélkül hangoztatja a szerencsétlen magyar nép a keserű közmondást, hogy: „Meghalt Mátyás király, oda az igazság.” És eszünkbe jutottak a napisajtóban nyíltan kifejezett rekriminációk, melyek szerint a Kuriát állítólag az a szempont vezeti, hogy lehetőleg diskreditálja magát a választások kuriai bíraskodásáról szóló törvényt, s így kényszerítse a parlamentet egyfelől arra, hogy a tarthatatlanul rossz törvény szörnyű hibáit és fogyatkozásait reparálja, másfelől pedig arra, hogy a bíraskodás terhét vegye le a Kuria nyakáról. Amely álláspontnak erkölcsi jogosultságát azonban semmi esetre se ismerhetjük el; mert a Kuriának éppen az volna a hivatásszerű feladata, hogy a rossz törvény hibáit a gyakorlati alkalmazásban korigálja; nem pedig az, hogy a maga hivatalos terhein, jóhiszemű és igazságukat kereső polgárok rovására, könnyíteni iparkodjék.

Ámde nem tévesztjük szem elől, hogy a Kuria sem élvezi a csalhatatlanság kiváltságát, mert ott is emberek bíraskodnak, akik maguk is alá vannak vetve az emberi gyarlóságoknak és az eltévelyedés eshetőségének. Viszont nem tévesztjük szem elől a köteles reverenciát sem, mellyel a legmagasabb bírói testületnek mindnyájan tartozunk, még akkor is, ha intézkedése sérti az igazságérzetünket és a jogos érdekeinket.

Azért egyelőre tartózkodunk gravamenes kritikát mondani a feltétlenül sérelmes ítélet fölött. Fentartjuk észrevételeinket akkorra, amikor majd teljes szövegében előttünk fekszik az ítélet indokolása. És előre is meg vagyunk győződve, hogy sikerül kimutatnunk, hogy az logikailag tarthatatlan és igazságszolgáltatási szempontból valóságos vonás; amit abból is láthat mindenki, hogy mindössze három szótöbbséget állapított meg az ítélet Konyovitsnak.

Azt azonban már most sem hallgatjuk el, hogy hiába legitimálta a Kuria a zombori mandátumot, az mit sem változtat azon az igazságon, hogy Ko-

nyovits Dávid képviselősege nem a választó közönség szabad és törvényes akaratnyilvánításának alapján nyugszik, hanem a perfid erőszak és sulyos visszaélések egész halmazának köszöni dicstelen lételet.

Nincs a világon olyan szappan, amely a szerecsent fehérre mossa.

Városi közgyűlés.

A kedden — november 7-én — tartott városi közgyűlés örvendetes tanubizonyságát szolgáltatva annak, hogy a függetlenségi párt állandó és körültekintő ellenőrzés alatt tartja a hivatalos hatalom mostani kezelőit. A legnagyobb meglepéssel konstatáljuk, hogy a függetlenségi városatyák élénk aktivitással teljesítik ellenzéki feladatukat a városi adminisztráció kirívó mizériáival szemben, s a többség hatalmaskodását a nyilvános kritika erejével ellensúlyozzák. Ettől az éberségtől és eleven ségtől sok üdvös eredményt várunk, mert a szigorú és tárgyilagos kritikának mindig nagy erkölcsi súlya és — ami nálunk főképpen fontos — tisztító ereje van.

A közgyűlésről különben a következő részletes tudósításunk számol be:

A napirend előtt Baloghy Ernő szólalt fel, aki a „svaviter in modo, fortiter in re” szellemében forma szerint nagy higgadtsággal, de lényegileg annál erősebben vette bírálát alá a polgármester önkénykedését. Még 1905-ben történt — úgymond, — hogy a közgyűlés kimondta október 6-ikának hivatalos ünnepé avatását. A függetlenségi és 48-as párt örömmel fogadta ezt a határozatot, mert arra gondolt, hogy a nevezetes nemzeti gyásznapen ezután nemcsak a polgárságot, hanem a közhatalóságot is ott láthatja; ami azelőtt soha se történt meg. S valóban, a hazafias közönség és városi hatóság között egyideig meg is volt az összhang ebben a kegyeletes kérdésben. A polgármester azonban gondoskodott róla, hogy az összhangot disharmonia váltsa föl; s igazán csak a közönség higgadtságának köszönhető, hogy az ünnepontás nem sikerült. A közgyűlés ugyanis nemcsak ünnepé nyilvánította október 6-ikát, hanem egyszersmind egy állandó bizottságot küldött ki az ünnepség rendezésére azzal, hogy a bizottság az ünnepség programját esetről-esetre terjessze elő a közgyűlésnek jóváhagyás végett. Ez meg is történt, s az állandó bizottság szép sikerrel és közmegelegedésre rendezte az ünnepségeket. Az utóbbi két évben azonban a polgármester egyszerűen és önhatalmúlag megszüntette az állandó bizottság működését; tavaly nem hívta meg a függetlenségi tagokat, az idén pedig egyáltalában senkinek sem engedett befolyást a rendezésbe, hanem ő maga intézkedett mindenről. Ezt épúgy vehetjük túlbuzgóságnak, mint sértő mellőzésnek és hatalmaskodásnak. Ha túlbuzgóságból és azért járt így el a polgármester, mert a bizottság válláról a maga vállára akarta venni az intézkedés gondját és terhét, úgy arra figyelmezteti szóló a polgármestert, hogy ezt a duzzadó munkakedvet más téren hasznosabban érvényesítheti, van elég elhanyagolt munkatér a városnál. Ha azonban

sértő mellőzés és hatalmaskodás történt, úgy az ellen az autokrata módszer ellen a szólo határozottan tiltakozik. Ezek után azt a kérdést intézi a polgármesterhez, hogy mi jogon nullifikálta a közgyűlés rendelkezését?

Hauke Imre polgármester ártatlan képpel farizeus feleletet adott. Szokása szerint ahhoz a taktikához nyúlt, hogy: „ha rövid a kardod, told meg egy — füllentéssel.“ Először is vitte elbűjt a tanács háta mögé. Nem ő intézkedett — úgymond — hanem a tanács; mintha bizony a tanácsot nem ő vezetné (amint rusticus nyelven mondani szokták) a szarvánál fogva oda, ahová neki tetszik. A tanács eljárásának oka pedig az, hogy az állandó bizottság tagjai 3—4 év óta nem szoktak megjelenni az összehívásra (amiből, persze, egy szó sem igaz). Így a tanács kényszerhelyzetben maga vette a kezébe a rendezést, hogy ne kelljen a közgyűlésnek jelentést tennie a bizottság hanyagságáról. Ha azonban a közgyűlés ragaszkodik a régebbi határozatához, úgy ő azt a jövőben készségesen végrehajtja.

Baloghy Ernő konstatálta, hogy a polgármester válaszából kitűnik, hogy a rendező bizottságot össze sem hívta; tehát önhatalmúlag hatályon kívül helyezte a közgyűlés határozatát. Ezt az önkénykedést nem enyhíti az a tény, hogy az idei ünnepség szépen és kegyeletesen folyt le; az csupán az ünnepi szónok és a közönség érdeme. Nem felel meg a valóságnak a polgármester azon állítása, hogy a bizottság tagjai az összehívásra nem jelentek meg; a jegyzőkönyvek ennek az ellenkezőjét bizonyítják; tehát semmi ok nem volt arra, hogy a rendező bizottságot, mint renitenset és hanyagot kezeljék. Ennélfogva nem lehet elfogadni a polgármester mentegetődzését. Indítványozza tehát, hogy a közgyűlés ne vegye tudomásul a választ, hanem tűzze ki azt a legközelebbi közgyűlés napirendjére.

A főispán ezután fölvetette a kérdést, s a többség — mely túlnyomóan az október 6. nap titkos ellenségeit foglalta magában — tudomásul vette a választ.

Áttértek ezután a polgármesteri jelentésre; amelynek annál a passzusánál, hogy Fejér Gyula apát-plébános jubileuma alkalmából 1000 koronát adományozott a városi szegényeknek, lelkesen megéljeneztek az agg főpapot.

A polgármesteri jelentéshez ismét Baloghy Ernő szólott először, hogy néhány általános megjegyzést tegyen a közállapotokra. Sine ira et studio beszélt és hangsúlyozta, hogy őt és elvtársait nem vezetí pártszempont, mert a városi ügyekben nem ismernek politikai ellentétet, csak a közérdeket kívánják előmozdítani és azt óhajtják, hogy a más pártbeli városatyákkal karöltve haladhassanak a város fejlesztésének útján. A hatalom kezelésében azonban mértéktartást és tárgyilagosságot kér, mert a többség és annak exponensei csak így számíthatnak arra, hogy az ellenzék a kritikában — mely hivatását képezi — lojális legyen. Ezek után rámutat néhány függő kérdésre. Főlemlíti egyebek között a Koczik-féle árva- és szeretetház ügyét, melyek már hosszú idő óta várják a megoldást. A miniszternek csak egy tollvonásába kerülne, hogy ezek valahára meg legyenek és még sem történik semmi. Ebből az következik, hogy vagy nem sürgetik erőlyesen, vagy a sürgetést odafönt figyelmen kívül hagyják; pedig ez volna az igazi nemzeti munka, melyet a másik politikai tábor oly sokat emleget. Mindenesetre a város vezetőségében van a hiba, mert hiszen arra való a polgármester és a tanács, hogy az ilyen közérdekű dolgokat dűlőre vigyék. Az ellenzék készséggel áll a közérdek szolgálatába, de teljesítse mindenki a tulsó részről is a kötelességét.

Strasser Lajos az igazságügyi palota építését sürgeti. Az nem mentség, — úgymond — hogy a parlament még nem szavazta meg a költséget, mert hiszen a kormány sokszor cselekszik fölhatalmazás nélkül, utólagos jóváhagyás reményében is. Itt pedig nem kedvezményről, hanem szűkebb értelemben kötelezettségről van szó, amelynek elodázása a városnak anyagi kárával jár. Tessék tehát rázorítani a kormányt, szükség esetén per útján is, elvállalt kötelezettsége teljesítésére.

Gombos Ignác dr. felszólalását azzal kezdi, hogy a véletlen neki rendszerint azt a szerepet

juttatja, hogy a személyes vonatkozású kérdéseket ő kénytelen szóvá tenni. Most is arra kénytelen a figyelmet fölhívni, hogy a polgármesteri jelentésből hiányzanak a fegyelmi ügyekre vonatkozó felvilágosítások. Kérde tehát, hogy mi van a Blagojevits féle és az Eremin-féle fegyelmi ügyekkel és különösen mi van magának a polgármesternek ismeretes vizsgálati ügyével? Ezeknek mindegyike annyira botrányos, hogy nem szabad azokat véka alá rejtve tartani. A polgármesteri jelentést nem veszi tudomásul, amíg ezekre a kérdésekre kielégítő választ nem kap.

Prokópy Imre a Thököly-út torkolatánál levő bűzös csatornát teszi szóvá. Ez a visszataszító bacillus-fészkek közegészségi szempontból is tűrhetetlen. Kérde, mit szándékozik tenni a város vezetősége ennek a botrányos állapotnak megszüntetésére?

Buday Gerő utal arra a tapasztalatra, hogy nálunk sokat kezdenek, de semmit se fejeznek be. Így például a piaci szabályrendelet 5 év óta várja a jóváhagyást. Akiknek hivatalos kötelességük volna a fogyasztó közönséget védeni a drágaság ellen, semmit sem tesznek a mizériák enyhítésére. Bezzeg, ha fizetésrendezésről van szó, azt keresztül tudják hajtani 24 óra alatt, de a közszükségletekkel nem törődnek. A piaci szabályrendeletet szűlő mindaddig sürgetni fogja, amíg a polgármester azzal be nem számol a közgyűlésnek.

Czettl Dezső örömmel hallotta a polgármester jelentéséből, hogy a cukorgyár ügye a megvalósulás felé halad; de megütközéssel értesült arról, hogy a gyár az építkezéshez idegen helyről hozatja a téglát; holott szerződésileg kötelezte magát, hogy a helybeli munkásokat és ipartermékeket veszi igénybe első sorban, s ime, mindjárt az első lépésnél megszegi a kötelezettségét, mert a helybeli téglagyárakkal még csak szóba sem állott, s más helyről rendelte meg téglaszükségletét. Erre a káros manipulációra nézve fölvilágosítást kér.

Ezután Hauke Imre válaszolt az elhangzott fölhasználásokra. Szokása szerint kertelt és itt-ott egy kis füllentéssel segített magán. Baloghy Ernőnek azt felelte, hogy ő és a főispán eleget sürgették a Koczik-féle árva-ház dolgát, de odafönt folyton nehézségeket támasztanak. Legutóbb augusztusban küldte vissza a miniszterium az aktákat, hiánypótlás végett, ők 3 nap alatt megadták a választ, de azóta nem történt semmi intézkedés; majd ismét sürgetni fogják. Strasser Lajosnak ugyanily értelemben válaszolt. Ők sürgetik az igazságügyi palotát, de a miniszterium elodázza. Prokópy Imrének azt feleli, hogy a Thököly-út torkolatánál levő bűzös csatorna dolgával már ő is foglalkoztak; majd kötelezni fogják az illető háztulajdonost, hogy boltoztassa be a kérdéses csatorna-részt. Buday Gerőnek azt válaszolja, hogy a piaci szabályrendeleten a belügyminiszterium módosítást követelt; ezt a szeptemberi közgyűlésen tárgyalták; most várják az elintézését. Czettl Dezsőnek az a válasza, hogy a cukorgyárnak 8 millió téglára van szüksége, azt az itteni gyárak nem képesek előállítani, azért fordultak idegen gyárakhoz. A gyár képviselője különben kijelentette, hogy amit itt megkaphat, azt itt szerzi be. A város részéről intézkedésnek vagy fölhasználásnak tehát nincs helye.

A dr. Gombos Ignác által szóba hozott fegyelmi ügyekről a polgármester hallgatott; helyette a főispán adta meg a választ. A Blagojevits és az Eremin-féle fegyelmi ügyekben — úgymond — a vizsgálatot már befejezték, most a tisztügyésznél vannak az iratok, véleményadás végett; nemsokára döntés alá jönnek ezek az ügyek. Ami pedig a polgármester ügyét illeti, annak iratait szűlő magához vette tanulmányozás végett; 8 nap alatt átnézi és intézkedni fog az elintézés iránt.

Most a felszólalók viszonzválasza következett. Strasser Lajos követelte, hogy per útján szorítsák a kormányt az igazságügyi palota fölépítésére. Czettl Dezső erőlyesen kikelt a cukorgyárra vonatkozó polgármesteri válasz ellen. Neki — úgymond — biztos tudomása van arról, hogy a gyárvezetőség még csak szóba sem állott a helybeli téglagyárakkal, hanem egyenesen idegen helyről rendelt téglát. Ezt tűrni nem lehet és nem szabad, mert ez a helyi iparnak nyílt háttérbe szorítása. Gom-

bos Ignác a főispán választát megnyugvással tudomásul vette; a polgármesteri jelentést azonban nem. Prokópy Imre kijelentette, hogy tudomása szerint a csatorna beboltozására nem a háztulajdonos van kötelezve; indítványozza tehát, hogy a város a maga számlájára intézkedjék.

Ezután a többség tudomásul vette a polgármesteri jelentést és elvetette Prokópy Imre indítványát.

Most már gyors tempóban vágatott végig a közgyűlés a tárgysorozaton; csak itt-ott volt egy kis vita.

A Falcione-féle alapítványi ösztöndíjakat az állandó választmány, az iskolaszék véleménye alapján, Szeeváld Ferencnek, Petonszky Árpádnak és Szabó Istvánnak javasolta adományoztatni. Felszólalt azonban dr. Gombos Ignác és kimutatta, hogy a tanács nem adta ki az összes pályázati kérvényeket véleményadás végett az iskolaszéknek, holott a mellőzött pályázók között van olyan, akit az alapítványi oklevél értelmében elsőbbség illet. Indítványozta tehát, hogy most ne határozzon a közgyűlés, hanem adassa ki az iskolaszéknek az összes pályázati kérvényeket, s a beérkező új javaslat alapján döntsön. Radisits tanácsnok ellenezte, de viszont Fodor Mihály pártolta az indítványt. Szavazásra került a dolog, s a többség elfogadta dr. Gombos Ignác indítványát. Följegyzésre méltó, hogy — tudunkkal — hosszú idő óta ez volt az első ellenzéki indítvány, melyet az uralkodó párt nem szavazott le.

A Gyalokay Rozália-féle ösztöndíjakat Kovács Bélának és Kiss Lajosnak adományozták.

A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesületnek 30 éven át évi 250 korona segélyt szazáltak meg. Továbbá megszavaztak Krump Anna zombori magán polgári leányiskolájának 2000, a zombori továbbképző ipari tanfolyamnak 200, a Bácsbodrog megyei háziipari szövetségnek 1000, a zombori kereskedők testülete által fenntartott női kereskedelmi tanfolyam javára 1000 korona állandó évi segélyt.

A városfejlesztési huszas bizottság javaslatára fölvettek az idei költségvetésbe a csatornázási és vízvezetési előmunkálatokra 60 ezer koronát.

A városi költségvetésben, Falcione Nándor indítványára, 300 koronával fölemelték a városi könyvtár dotációját. A jövő évi pótdadót pedig 63 százaléban állapították meg.

Rút és hazafiatlan álláspontot foglalt el a többség a sajtószabadság kérdésében Budapest székesfőváros átiratával szemben. Hasztalan szólalt fei Prokópy Imre, figyelmeztetve arra, hogy a sajtószabadság nálunk különös fontosságú alkotmányi és közszabadsági biztosíték, hasztalan hivatkozott a liberális hagyományokra, a zombori közgyűlés többségének a szabadsajtó csak Hekuba. Leszavazták a budapesti átiratot. Hasonló sors érte a zalamegyei átiratot az argentinai húsbehozatal tárgyában, noha Baloghy Ernő figyelmeztette a közgyűlést, hogy osztrák érdeket ne támogasson.

Nagy és heves vita támadt a zombori szerb dalárda ügyénél. A dalárda ugyanis azt kérte, hogy — miután ő egy bérpalotát vásárolt — adjon neki a város arra a bérpalotára teljes pótdómentességet.

Buday Gerő szólott elsőnek a kérelem ellen. Animizitás — úgymond — nem vezet. Elismeri, hogy az egylet kulturmissziót teljesít. Ideiglenes, vagy esetenként konkrét célra segélyt szivesen megszavaz, de pótdómentességet nem; már csak azért sem, mert következtetlenségbe esnénk, miután éppen a minap állást foglaltunk az iránt, hogy az összes házakra nézve megszüntetjük a pótdómentességet.

Baloghy Ernő szintén azzal kezdte, hogy tisztán tárgyi szempontokból kell kezelni ezt a kérdést. Tény, hogy az egylet kulturmissziót teljesít, tehát támogatni kell. De itt rendkívüli kedvezményről van szó, arra pedig rendkívüli érdek is kellenének. Ám a szerb dalárda sem a dalművelés, sem a hazafiság terén rendkívüli érdemeket fölmutatni nem tud. Ilyen alakban tehát, amint az egylet kéri, segélyt nem lehet megszavazni, hanem konkrét célokra, esetenként igen.

Prokópy Imre hasonló értelemben szólott, bár ő kiválóan tartja a dalárdát a dalművelés

terén. Esetenként ő is hajlandó segítyt adni, noha aki palotát vesz, az nem tarthat igényt segítyre. Különbön figyelmeztet arra, hogy ha az egyik dalárdának állandó segítyt szavazunk meg, akkor a többi is jönni fog.

Novákovits Izidor nagyon idegesen és agresszív szellemben szólott a kérdéshez. Erővel nemzetiségi kérdést csinált belőle és meggyanúsította a felszólalókat őszinteség hiányával is, amit az illetők erélyesen visszautasítottak.

Kétségkívül ügyes taktika volt nemzetiségi kérdésnek fújni föl a dolgot, mert ez intés volt a főispánéknak, hogy jó lesz a szerb ajkú politikai szövetségeket támogatni. A főispánék el is értették az intést és mellé állottak a szerb gárdának. Az ellenzék névszerinti szavazást kért és 32 szóval 22 ellen megadta a közgyűlés a dalárdának az állandó adómentessége. Persze, ez csak úgy volt lehetséges, hogy a főispán intenciója szerint az egész tisztikar a dalárda kérelme mellett szavazott. Kéthárom tisztviselőnél meglátszott, hogy saját érzése ellen, szegyenkezve szavaz. De a terror sulya alatt mégis csak szavazott.

Szintén élénk vita keletkezett és hasonló lett az eredmény Novákovits Izidor felső kereskedelmi iskolai tanár azon kérelmének, hogy helyezték őt a VII-ik rangosztályba. — Mayer Nándor utalt arra, hogy vannak Novákovitsnál öregebb tanárok is, például Trencsény Károly 21 év óta szolgál, míg Novákovitsnak csak 16 évi szolgálata van, s mégis meg akarja előzni idősebb tanártársát. Utalt arra is, hogy még az állami tanároknak nincs meg a fizetés-rendezésük, addig tehát Novákovits sem igényelheti a kért kedvezményt.

Gombos Ignác hivatkozott arra, hogy a közgyűlés már előzőleg kimondta, hogy a felső keresk. iskola tanárainak fizetését nem emeli addig, míg az állami tanárok fizetése rendezve nincs. Tehát a kérelem időelőtti és méltánytalan.

Baloghy Ernő figyelmeztette a közgyűlést, hogy a felső keresk. iskola egész tanári kara kérte már egyszer a rangosztályban való előléptelést, de a felügyelő bizottság elutasította, azzal, hogy várják be az állami tanárok fizetés-rendezését. Amit tehát nem tettek meg az egész tanártestületnek, azt még kevésbé lehet megtenni a testület egyik tagjának. Ez olyan megkülönböztetés lenne, amely a részrehajlás jellegével bírna, még akkor is, ha különben érdemes férfiú javára történnék.

Hasztalan volt azonban minden argumentáció; itt politikai érdemek méltatásáról volt szó, az uralkodó párt tehát elzárkózott minden érvelés elől és a kérelemnek helyet adott. *Igy jutalmazták Zomborban közköltéségen a politikai pártszolgálatokat.*

A tárgysorozat többi pontjával gyorsan végzett a közgyűlés.

Fegyverszünet. Tisztát letörték.

A kormány meghátrált.

Budapestről vett értesülésünk szerint a Tisza-klikk erőszakos politikája megbukott, s a pártközi békét, helyesebben mondva, a fegyverszünetet megkötötték a következő feltételek mellett:

Minden hét négy napján — hétfőn, kedden, csütörtökön, pénteken — a költségvetést tárgyalják; két nap — szerdán és szombaton — pedig a katonai javaslatok lesznek napirenden. Ha azonban ilyen munkabeosztás mellett a költségvetés tárgyalása december 16-án még olyan stádiumban lenne, hogy annak elintézése az év végéig biztosítottak nem látszik, akkor *leveszik a katonai javaslatokat a napirendről* és kizárólag a költségvetést tárgyalják.

A képviselőház elnöke *Náray Lajos* lesz, aki az eddigi módon kezeli a házsabályokat.

HIREK.

A petíciós ítélet. Lapunk zártakor veszszük Budapestről azt a hírt, hogy a Kuria ítélete — noha meghagyta Konyovits kezében a mandátumot, mégis erkölcsileg kemény csapásokat mért Konyovitsra és pártjára. Az abszolút érvénytelenségi okokra (a korcsma-engedélyekkel való manipuláció, a Ratárbeli traktálás stb.) annyit mond az ítélet, hogy *megnyugtató* bizonyítékot a Kuria nem lát fenforogni, mint-hogy maga a képviselő az összes esetek valóságát eskü alatti vallomásaiban *megtagadta*. Tehát egy szóval se mondja, hogy vádjaink valótlanok voltak; csak annyit mond, hogy nem volt *elég* közvetlen bizonyíték az eskü alatti *tagadással* szemben. A relatív érvénytelenségi okok alapján pedig a választás azért nem volt érvényteleníthető, mert az összes *fertőzött* szavazatok levonása és a *jogosulatlanul visszautasított* szavazatok hozzáadása után a képviselőnek még mindig *három* szótöbbsége marad meg. Tehát megállapította a Kuria, hogy Konyovits többsége *fertőzött* szavazatokból és jogtalan visszautasítások nyomán jött létre, s hogy el nem vették tőle a mandátumot, az csak azon a véletlenen múlt, hogy néhány tanút nem hallgattak ki, akik azt a *három* szótöbbséget okvetlenül devalválták volna. Ezt az ítéletet tehát nem tehetik Konyovitsék az ablakba, mert az erkölcsi vereség kétségkívül őket érte. Az ítélettel különben majd részletesebben foglalkozunk, mihelyt az teljes szövegében a kezeink közé kerül.

Szabadkaiak tüntetése az ellenzék mellett. A szabadkai függetlenségi és 48-as párt, az ottani és környékbeli hazafias polgárság bevonásával, november 12-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor nagyszabású népgyűlést rendez, amelyen — épúgy, mint a minap Zombor város közönsége — erélyesen állást foglalnak a katonai javaslatok ellen, kimondják csatlakozásukat a parlamenti ellenzék küzdelméhez és követelik az általános, egyenlő, titkos választójogot. A népgyűlésen megjelenik Justh Gyula, az orsz. függetlenségi és 48-as párt elnöke, Lovász Márton orsz. képviselővel, s a Kossuth-párt több tekintélyes tagjával, valamint a Választójogi Országos Szövetség és a szociáldemokrata párt központjának küldöttjével. Önként értetik, hogy a zombori függetlenségi és 48-as párt is nagyszámú küldöttséggel képviselteti magát derék szomszédaink és testvéreink gyűlésén, akik a mi népgyűlésünkön szintén tekintélyes küldöttséggel vettek részt. Akik elvtársaink közül részt kívánnak venni a zombori küldöttségben, azok szíveskedjenek szándékukat a függetlenségi körben a pártelnökségnél bejelenteni. A küldöttség a vasárnap reggeli gyorsvonattal megy Szabadkára. Gyülekezés a függetlenségi körben lesz.

Öngyilkos honvéd. Koros Sándor topolyai születésű, végzett színövendék a 6-ik honvédgyalogezred zombori zászlóaljánál teljesített szolgálatot. A szerencsétlen ifjú vasárnap — november 5-én — este 7 órakor a honvédlaktanyában szolgálati fegyverével mellbe lőtte magát. A golyó közvetlenül a szíve fölött hatolt a testbe és a hátán jött ki. A szomorú esethez dr. Donoszlovits Vilmos orvost hívták ki, aki a súlyos sebet bekötözte. A sajnálatraméltó fiatalember a kötözés alatt még eszméletlenül volt és kérte az orvost, hogy ne bajlódjék vele, mert ő meg akar halni. Szomorú óhaj-tása még nem teljesült, sőt némi reménység van a felgyógyulásához. Végzetes tettének oka különben ismeretlen.

Tífusz a városban. A rendőrkapitány a következő riasztó hirdetményt bocsátotta ki: A város belső és külső területén a rendszerint előforduló eseteknél nagyobb számmal lépett fel a hagymázos (tífuszos) megbetegedés. Ezen ragályos baj elleni védekezés leghatásosabb eszköze a kifogástalan tisztaság lévén, figyelmeztetem a lakosságot, hogy ivóvíz, élelem, lakás és ruházat tekintetében a legmesszebbmenő tisztaságot fejtse ki s tartsa szem előtt. Különösen ivóvízül ásványvizet vagy lehetőleg ártézi kútvizet használjon, másféle kútnak a vizét jól forralja fel s lehűtés után használja csak ivásra. A lakást sűrűn és jól szellőztesse ki, az udvart, gyalogjárót naponként seperje

fel, a szemetet az udvarról hordja ki. A lázas megbetegedési eseteket a legközelebbi orvosnak jelentse s annak rendelkezéseit szorosán tartsa be.

A monostorszegi kolera. A kolera-járványnak Monostorszegen két újabb betege van. Az egyik a két nap előtt elhunyt Makkné 12 éves leánya, a másik Ermenty Simonné napszámosnő. A hatósági kiküldöttek járványorvos kirendelését javasolták.

Országos vásár. A zombori őszi országos vásár folyó évi november hó 19. és 20-án fog megtartatni. Ezen országos vásárra veszmentes helyről szabályszerű marhalevével ellátott bármiféle haszonállat felhajtható. A rendőrkapitányság figyelmezteti úgy a helybeli, valamint a vidéki iparosokat és kereskedőket, hogy a vásáron árúikkal megjelenő iparosoktól és kereskedőktől, ezen minőségüket igazoló iparigazolványt, illetve a cégbejegyzést fogja követelni, s így azon iparost és kereskedőt, aki ezen minőséget okmányilag igazolni nem tudja, az árusítástól el fogja tiltani. A vásári bíráskodást a kir. járásbíróság saját hivatalos helyiségében (Szabadság-tér) gyakorolja, miért is netáni peres ügyekben az érdekeltek közvetlenül oda forduljanak.

Egy útépités mizériái. Panaszos föl-szólalást kaptunk, hogy a Bács-Bácsújlak-Palona községek között készülő törvényhatósági út a szó szoros értelmében járhatatlan állapotban van. Im már három esztendő óta készül az út, de úgy látszik, ott aligha forog fenn valamelyik vármegyei potentátnak az érdeke, mert a Luca-széke gyorsabb tempóban készül, mint ez a szerencsétlen közlekedési vonal. A földhányást fenéig sárrá változtatta az eső, gödrök és halmok változtatják egymást, s olyan dágványt képez az egész úttest, hogy ott csak a madár járhat, amíg ki nem tavaszodik. Az említett három községből a télen halandó lélek aligha mehet ki, hacsak repülőgépjáratokat nem rendez be a tisztelt vármegye. Nem tudjuk, ki az útépitési vállalkozó, de valami erősen protegált férfiú lehet, mert — mint tudósítónk írja — már egy évvel ezelőtt be kellett volna fejezni az építést, de felé se megy senki a munkának; még azt sem teszik meg, hogy a sárkupacokat elegyengessék. Nem ártana, ha az alispán egy kicsit belenézne ebbe az erősen ázsiai ügybe.

Országos vásár Zentan. A zentai országos vásárt november 12. és 13-án tartják meg; amelyre veszmentes helyről minden állat felhajtható.

Felszólamlások a pótadó ellen. A városi pótadó egyénekenkénti kivétele megtörténvén, ezen kivételei munkálatok a városi adóügyosztálynál betekintheők és az esetleges felszólalások folyó évi november hó 10-től 18-ig a város tanácsánál benyújthatók.

Színház.

Pénteken nyitlak meg Thalia templomának kapui a műélvezetre vágó zombori közönség előtt. Nálunk a színház a 3 téli hónapot át minden más zenei és művészeti élvezet kárpótlására hivatott. Itt — ahol sem nyilvános zeneiskola nincs, sem koncertek vagy más műélvezetek nem állanak rendelkezésünkre — kétszeres fontossággal bír az a kérdés, vajjon a szintársulat — tagjainak egyéni képessége és szervezetsége alapján — képes-e megfelelni annak a kulturmisszióknak, amely reá vár. Nem akarunk elhamarkodott ítéletet mondani, mert méltányoljuk az új szintársulat nehéz helyzetét; tudjuk, mily nehéz a szereplőknek egy ismeretlen közönség kegyét és rokonszenvét megnyerni, különösen akkor, ha ez a közönség ismeri a repertoírnak majdnem minden darabját s az egyes szerepekben a régi társulat kedvelt tagjainak jó alakítására a közelmúlt nyári idény előadásaiából élénken emlékezik.

A társulat iránti jóakaratomk indít bennünket arra, hogy a bemutató előadásról, a **Gül-Babá** ról részletes ismertetést ne közöljünk. Az előadás, enyhén szólva, nagyon gyenge volt; mentségéül szolgálhat azonban a szereplőknek, hogy a társulat összes podgyászát az utolsó

órában kapta meg, úgy hogy ez előadás megtartása egész nap kétséges volt. A szereplők közül egyedül Szentgyörgyi Lenkét emelhetjük ki ügyes, temperamentumos táncáért, alakítását e szerepben még Pestről ismerjük: hangja — talán meghülése miatt — ezúttal szintelen volt.

Szombaton Bíró Lajos hatásos színműve, a **Sarga liliom** került színre. A színműszemélyzet bemutatkozásáról már több elismeréssel írhatunk. Az összjáték és szereptudás kielégítő volt. A szereplők, egy-két kivétellel, derekas igyekezettel törekedtek szerepükben érvényesülni. Magas Béla (dr. Peredy), Vándory Géza (Sándor nagyherceg), Pilis Lajos (Thurzó főhadnagy) kifogástalan alakítást nyújtottak, hasonlóképp ügyes, intelligens színésznők bizonyult Jávora Aranka, a társulat drámai szendéje, Judit szerepében. Szigethy Andor (Náci cigány) és Rónai Imre (Rád főkapitány) kisebb szerepüket teljesen elejtették s rontották az összjátékot.

A közönség több melegséget is tanúsított s nyílt színen sem fukarkodott a tapssal; különösen Pilis Lajos (Thurzó főhadnagy) kapott viharos tapsot nyílt színen akkor, midőn a politikai korrupció mindent megfertőző befolyásáról szavalt.

Vasárnap délután Gaál József régi jó bohózata, a **Peleskei notarius** ment, este pedig Lehár Ferenc pompás operettje, a **Cigány-szerelem**. Ezt a kitűnő darabot félig üres ház előtt játszotta a társulat. Az előadás közepes jó volt. Elsősorban Békeffy Lajos remek alakítását kell kiemelnünk, ki Józsi cigány szerepében elragadta a közönséget nemesen csengő tenorjával, pompás játékaival és ügyes táncával. Mellette V. Márkus Angela aratott szép sikert Zórika szerepében; Szentgyörgyi Lenke pedig Körösházy Ilona szerepében inkább temperamentumos játékaival és remek táncával, semmint énekével hatott. A többi szereplő is elég jó volt, kivéve Magas Bélát, aki a nem neki való Dragutin szerepét teljesen elejtette.

Ezúttal a karszemélyzetről is kell néhány megjegyzést tennünk. A direktció úgy látszik inkább a tartalom, mint a forma barátja, ennek tulajdonítható, hogy a karszemélyzet összeválogatásánál bizonyos esztétikai szempontokat mellőzött, megelégedve arról, hogy a leg-tökéletesebb összhang is hatástalan, ha a szem s az izlés kielégítést nem nyer. — A karmester pedig nagyon hangosan dirigál, az erős zene elnyomja az éneket.

Hétfőn a **Valtozó szerelem**, Kazaliczky Antal társadalmi színműve került bemutatásra. A darab ügyes színházi mesterember alkotása; a színműírás régi kipróbált rekvizitumaival operál, állandóan hatásra törekszik s gyakran sikert is ér el. Medeczy kuriai bíró, ügyvéd fia, Jenő (Pilis Lajos), feleségét Mariettát (Jávora Aranka), kit szülei ellenzése dacára vett nőül, — elhagyja, ifjúkori szerelmeért, Koltay Gizelláért (Vécsei Ilona), bűnbe is esik szerelmeért s mint sikkasztó szerelmesével Amerikába szökik. Elhagyott felesége kitartó hűséggel őrzi szerelmét, de midőn végül Koltay Gizella a férje halála hírére költi, báró Gidályinak nyújtja kezét, ki ezért rég ostromolja. Medeczy Jenő egy barátjától értesül neje házassági tervéről, ismét feléled benne régi szerelme hű hitvese iránt s elhagyva Koltay Gizellát, — akinek szerelme a bűnbe sodorta — haza jön feleségeért, de már későn érkezik, Marietta már férhez ment s boldogan indul nászútjára, mire az önmagával és a világgal meghasonlott Jenő öngyilkossá lesz.

A darab mesterkélt meseszövése és kirívó szentimentalizmusa mellett is lekötö a figyelmet s szenvedélyes jelenetei sok hálás szerepre alkalmasak. Örömmel közölhetjük, hogy a társulat ebben a darabban tökéletes előadást nyújtott. Ugy az összjáték, mint az egyes szereplők játéka kifogástalan volt. — Elsősorban Jávora Arankát kell kiemelnünk a jó együttesből. A jogaiért harcoló hű feleség szerepét nemes egyszerűséggel és sok érzéssel játszotta meg. Mellette Pilis Jenő, Magas Béla, Vécsei Ilona osztottak az est sikerében.

A keddi előadásról — melyet zenei eseményszámba vehetünk — térszűke miatt majd lapunk jövő számában referálunk.

HIRDETÉSEK.

Gergurov Dániel és Fia

ZOMBOR, Kossuth Lajos-utca 10. szám.

TELEFON SZÁM 93.

TELEFON SZÁM 93.

Szállítunk nagy és kis mennyiségben (házhöz szállítva 50 kgr-tól kedve) lepecsételt zsákokban:

**porosz dió-szenet,
porosz briket-szenet,
budapesti, porosz és
eszéki dió-kokszot,
salgótarjáni és boszniai darabos kőszent.**

Allandóan raktáron! — Olcsó árak!

Eladó vendéglő!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint

ZOMBORBAN,

Jókai-tér 2-ik szám alatt lévő

vendéglőmet,

berendezéssel együtt, betegség miatt **szabad kézből eladom.**

Bővebb értesítés nyerhető ugyanott a vendéglőben:

Gyorgyevits György

163 3-1

vendéglősnél.

Kiadó szoba!

**Modern bútorzattal
berendezett szoba,
november hó 15-re
!! kiadó. 2-1 !!**

ZOMBOR, Rókus-utca 20. szám alatt.

HUNGARIA-FÜRDŐ ZOMBOR.

GŐZFÜRDŐ:

Uraknak: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

Hölgyeknek: hétfőn, szerdán, pénteken mindig d. u. fél 2-től 6-ig.

Kitűnő masször és elsőrendű tyukszemvágó a fürdőben.

A kádfürdőket hölgyek és urak minden nap — vasárnap délután kivételével — használhatják.

A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan friss víz.

Új gépraktár Zomborban.

Városunk örvendetes fejlődését bizonyítja, hogy hazánk legnagyobb motor és malomberendező vállalata, a

SZOMBATHELYI

Magyar Motor- és Gépgyár

Részvénytársaság

indítatva érezte magát városunkban **fiók-raktárt létesíteni.**

E vállalatnak, mely jelentősége mellett egyike a legrégebbieknek (1850-ben alakult), vállalkozásához sok szerencsét kívánunk.

Gazdaközönségünknek ezen fiók létesülésével gépszükségletének beszerzése nagyon meg lesz könnyítve, mert — amint értesülünk — a fiók raktár a **Gazdasági Egyesület egész földszinti helyiségét fogja betölteni** s összes gyártmányait állandó kiállításon fogja közönségünknek bemutatni.

A fiók vezetője: **Délia Benő** úr, a Gazdasági Egyesület géposztályának volt vezetője.

156 — * — 2

Eladó bútor!

Egészen új, matt, diófa-bútor jutányos áron eladó.

Bővebb értesítés nyerhető: Felsőváros, Szeder-utca 3. sz. alatt. 161-2-2

Gondoljatok jövőtökre!

Szükség ellen az ember önmagát és hozzátartozóit úgy óvhatja meg kétségteletlenül legjobban, ha a

**„BIOS“ Temesvári
Kölcsönös Segélyező Szövetkezet
biztosítási kötvényeit**

megveszi. Mindenki biztosíthat itt magának tíz korona egyszeri beiratási díj, 12 korona évi tagsági díj, továbbá két korona esetenkénti elhalálozási járulék fejében már egy évi tagság után: halálesetre **2000 koronát**, három évi tagság után: keresetképtelenség esetén **ötven korona havi segélyt**, harminc évi tagság után: **600 korona évi járadékot.**

Csekély havi járulék ellen mindenki biztosíthat leányának **kétezer korona hozományt**, fiának **kétezer korona** önállósítási támogatást. Ha a gyermek gondozója három évi tagság után meghal, megszűnik a további befizetések és a leány 20-ik, a fiú 16-ik életévéig **30 korona havi járadékot** kap, továbbá házasság, illetve nagykorúság idején a teljes hozományt és önállósítási támogatást. — Az intézet a **legnagyobb biztonságot** nyújtja. — Ez évben a **biztosított összeg 20 millióra** rüg. Az állampénztárban **200.000 korona biztosítéki alap** van elhelyezve.

Felvilágosítással és prospektussal szívesen szolgál a „Bios“ Kölcsönös Segélyező Szövetkezet igazgatósága, Temesvár, Belváros, Széchenyi-u. 4. szám.

Képviselő: **BOZSITY MILÁN, ZOMBOR,**

148-10 6 III., Konyovits-u. 16.

Ügyes és megbízható urak és hölgyek mint üzletszerzők kerestetnek.